

GAZETA TRANSILVANIEI

Apare în fiecare zi de lucru.

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe an 24 cor., pe 1/2 an 12 cor., pe 1/4 an 6 cor. Pentru România şi străinătate pe an 40 franci, pe 1/2 an 20 franci, pe 1/4 an 10 franci.

REDACTIA,
TIPOGRAFIA ŞI ADMINISTRAȚIA:
BRAŞOV, PIAȚA MARE Nr. 30.
Telefon: Nr. 226.

Pentru Braşov cu dusul acasă pe an 24 coroane. Fără dus acasă pe an 20 coroane, pe 1/2 an 10 coroane, pe 1/4 an 5 coroane. Un număr 10 bani. Insetate: un şir peti 20 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarif şi învoială. — Reclame pe pagina a 3-a un şir 20 bani.

Unitate sufletească.

De Dr. Valer Moldovan.

I.

Ideea organizării tuturor Românilor din Ungaria într-un singur partid politic, azi pare a fi o dogmă de care nu cutează să se mai atingă nici puţinii noştri desertori, dar nici chiar guvernele maghiare.

E o biruinţă pozitivă aceasta, un semn de forţă şi de maturitate politică, de care trebuie să ţinem seamă, fără ca ea să ne facă încrezuţi.

Unitatea politică ce se manifestă în formele de organizare esternă şi în observarea severă a postulatelor unei discipline de partid, însă nu e totul.

Seamănă starea aceasta cu a unei armate bine instruite şi ținută între legăturile de fier ale unei discipline basată numai pe subordinaţiune şi pe ascultare oarbă.

Cea ce imprimă unei organizații de acest fel trănicie şi putere de rezistență în fața oricărei ispite și chiar în fața unei înfrângeri, e conștiința unității sufletești, armonia și concordanța de vederi în toate chestiunile mari de însemnătate în viața unui neam.

Să nu ne mângăem cu aceea, că avem un program comun, care e acceptat și recunoscut de toți. Să nu credem că în el e depusă toată înțelepciunea politică a noastră, că el e sanarea tuturor durerilor și îndrumătorul sigur în toate situațiile, în fața cărora ne pune desfășurarea neînălăturabilă a evenimentelor de cele mai multe ori neatârătoare de voința noastră!

Cea mai clasică pildă e tocmai grandioasa fermentație și transformare a relațiilor de putere din bătrâna Europa, în fața căreia stăm și azi nu numai noi acești din Ungaria, ci întreg neamul românesc de pretutindenea. Inzadar am consulta noi programul din 1881, — care, rămăie vorba între noi, chiar

și o chestie atât de importantă cum e dualismul o încunjură fără a o rezolvi. Inzadar am cere dela el să ne spună, care e linia de conduită a noastră în fața uriașei măsurări de putere, deoparte între Slavismul cutropitor de altăparte între puterile grupate în jurul popoarelor germane?

Și cu toate acestea e cu putință ca în tot momentul să ni se ceară un răspuns categoric, sincer, un răspuns nu cu graiu viu, ci cu scrisoare de sânge roș, ce se va scurge din zeci și sute de mii de piepturi românești.

Ya fi vai de noi dacă momentul decisiv asupra sorții și chiar a vieții noastre pe veacuri înainte, nu ne va afla încheșată nu numai cu legăturile problematice ale unei discipline de partid ci și cu cele mult mai dăinuitoare a unității de gândire, a unității sufletelor basale pe o înțelegere adâncă și supremă a rostului și a situației internaționale a întregului neam românesc.

Că evenimentele, cari sau precipitate cu o înțeață neobicinuită, au produs pentru un moment o buimăceală în opinia noastră publică — e explicabil.

Dar dacă buimăceala asta va fi de-o durată mai lungă sau chiar dacă ea va avea drept urmare o împănăchere a opiniei publice, va fi mai mult decât regretabil.

Nu e vorba aci de opinia publică care am văzut-o exprimată în organele noastre de publicitate, despre care putem zice, că abstrăgând dela unele timide șovăeli, a apucat cu o voinicoasă hotărâre pe calea cunoscută și bătută de înaintașii noștri.

Nu trebuie încă desconsiderată nici cealaltă opinie publică care se formează prin comunicare de la om la om, sau se naște deodată în mod natural și explicabil în sute și mii de capete de câte ori ajungem la o răspântie, când chiar și mințile cele înțelepte și mai greoate încep să rezoneze și se cum-

pănască eventualitățile și să aleagă dintre două sau mai multe căi în fața cărora a ajuns obștea într-un moment dat.

Pressa numai atunci poate zice că reprezintă cu adevărat opinia publică, dacă e cu o mână deapururi pe pulsul acestei opinii să-i zicem neoficioase a mulțimii cu mii de capete, dacă nu lasă neobservată nici o manifestare pe cât de neînsemnată a ei, și observându-o și analizându-o din punctul de vedere al intereselor mari ale neamului, o acceptă și li dă hainele publicității, dacă o află de bună și de folositoare, sau dimpotrivă își dă toată sîmțea să o paralizeze și chiar să o sugrume cu totul apelând dela opinia publică sedusă și rău informată la opinia cea bine informată.

Dacă undeva, apoi în opinia publică ce se formează cu încunjurarea presei și a factorilor puși în frunte și răspunzători, sunt primejdicase și fatale și așa numitele semiadevăruri cari au aparența înșelătoare a adevărului absolut — direct daunose sunt apoi sofismele și concluziunile false ce se scot din niște premise și mai false!

În fața acestora nu este armă mai sigură decât ieșirea hotărâtă și categorică pe terenul publicității.

Nici o considerare și nici o slăbiciune să nu ne împiedece de-a spune cuvântul care e chemat să împrăștie buimăceala cauzată de aceste adevăruri de jumătate.

Unitatea sufletească a tuturoră e o țintă atât de mare și de sfântă, încât să justifice o astfel de pășire. Lucrul acesta îl voi face în un articol următor.

Sanctiunea prealabilă a reformei electorale. Irim-ministrul Lukács a plecat ieri la Viena. Se susține, că în audiența sa de azi la Maj. Sa va prezenta Maj. Sale spre sancționare prealabilă proiectul reformei electorale.

După știrile mai nouă proiectul reformei electorale va fi prezentat în ședința din 30 Decembrie a camerei.

Naționalștii ruși către parlamentul român. Deputații naționalști din Duma rusească au trimis telegrama următoare președintelui Camerei deputaților din București:

Partidul rus naționalist din Dumă, întrunit pentru prima oară după ziua semnificativă de la 28 Noembrie, salută în persoana dv. pe poporul coreligionar român, care s'a unit cu noi acum 35 de ani pe câmpul de luptă, sub ocrotirea M. S. Regelui Carol. Sperăm că amintirea luminoasă a trecutului glorios va servi și în viitor a forma o legătură puternică între poporul nostru și al nostru.

În „Reichsrath“ ul austriac continuă obstrucția cehilor radicali în contra proiectelor de legi pentru cazul unui război. Ședința durează neîntrerupt de Marți. Guvernul e hotărât, să nu închidă ședința până nu se vor vota proiectele.

Din România. În jurul demisiei d-lui Carp s'a născut o vie discuție în cameră. În sfârșit, punându-se la vot această dimisie, marea majoritate a fost pentru respingerea ei. Dimisia a fost respinsă.

Autoritățile superioare românești au primit rapoarte amănunțite dela consulii români din Macedonia, asupra atrocităților, comise de Greci în contra Aromânilor. Prin acele rapoarte se confirmă aproape toate grozăviile descrise de ziare.

Ofițerii români, cari fac studii în armata germană, au primit ordin dela ministerul de război român să se întoarcă imediat în patrie.

Un ziar ieșan anunță, că pe viitor cele 40 regimente de infanterie și cele 9 batalioane de vânători vor fi prevăzute cu câte o companie de mitralieze, în loc de o secție cum au în prezent.

Prezidenția republicii franceze. În curând republica franceză va trebui să-și aleagă un nou prezident, expirând mandatul lui Fallières. Sunt mai mulți aspiranți la scaunul prezidențial, precum Paul Deschanel, Poincaré, ministrul actual de externe, mai de nou fostul ministru Bourgeois. Acesta nu voia să candideze, dar a fost înduplecat de amicii săi. El are mari șanse de reușită.

Presă franceză și legile pentru război. Presa franceză publică comentarii asupra legilor pentru cazul unui eventual război. Ziarele accentuează, că guvernul poate aplica aceste legi chiar și numai în caz când amenință un război și acest fapt e foarte îngrijitor din punct de vedere politic.

America în contra analfabeților. Camera din New-York a adoptat ieri cu 178 voturi contra 52 un proiect de lege, prin care se oprește imigrarea analfabeților în America. Excepție fac numai evreii ruși din Rusia, cari sunt expulzați din țara lor pe motive religioase.

Discursul d-lui Dr. St. C. Pop.

— Continuare. —

Noi n'avem la îndemână puterea pe care o are statul, — statul doar poate să dispune cu toate organele sale. De ce n'a început tratative, deci, cu scop să aile — cine vrea să treacă la noua dieceză? Pentru că eu cred, că esențialul nu e să fie dieceza cât mai mare cu putință, ci dorința credincioșilor de a se grupa într-o nouă dieceză.

Nu am nici o obiecțiune ca limba liturgică să fie cea ungurească. Credința noastră e, ca fie-care om să-și laude în limba maternă pe Dumnezeu. Eu aprob chiar acel pasagiu din memoriu, în care se constată, că liturgia e o parte integratoare esențială a diecezelor orientale, o parte la care participă și credincioșii, nu ca în biserica romano-catolică. Repet, n'am nici o obiecțiune ca ungrul să-și facă rugăciunile în limba ungurească. Și că ce bine s'au simțit ungrul, — nu intelectualii, cari au inițiat întreagă mișcare, ci credincioșii — apare din împrejură-

Iacob Mureșianu.

(1812—1912.)

— Fine. —

Dar Iacob Mureșianu nu era îndestulit cu cercul strănut al școlii, ci el deja dela început s'a înstăluit dasodul al neamului alături de George Barițiu, întemeietorul „Gazetei Transilvaniei“, el da îndrumări neamului său în coloanele singurului ziar politic al Românilor de dincoace de munți. La 1842 când dieta țării proclamase dreptul și suveranitatea unei limbi oficiale, I. Mureșianu dimpreună cu George Barițiu și Andrei Mureșianu au dus cea mai demnă și mai hotărâtă luptă pentru salvarea limbii românești. Scrisul lui a aflat un achiu puternic pretutindenea; iar la Blaj a sunat maiestros ca în ori ce timpuri când limba noastră a fost în primejdie, protestul tuturor acelor bărbăți cari parcă de Providență erau destinați, ca să stea sentinela de căpătâi neamului atât de grav și de constant amenințat în ezistanța sa. Tot atunci se zice că lira lui Andrei Mureșianu și-ar fi instrănat vrăjita coardă, și-ar fi intonat acel maiestros imn: „Deșteaptă-te Române!“ care mai târziu cu câțiva ani suna ca o ușurare, trimisă de Cer pe buzele fiecărui iobag român.

În cursul evenimentelor ce s'au desfășurat cu o înțeață vertiginoasă, Iacob Mureșianu și-a luat partea cuvenită. Cuvântul și scrisul și-l trimitea departe, ca să răscolească toate inimile și să miște toate sufletele. Când vântul libertății a început să bată din spre Apus și să străbată și în meleagurile acestui țări cu drepturi moarte și cu privilegiile vechi — Iacob Mureșianu pleca din peana sa plină de pasiune cuvinte aprinse, cari toate făneau într'acolo ca pe Români să-i facă să înțeleagă că a sosit momentul, când lanțurile trebuie scuturate, căci pe cer alt soare strălucește care de-acî înainte nu va lumina și încălzi gîta streină, ci gîta lui proprie căci ceoace el îngrășase cu sângele și sudoarea sa pentru alții, acum avea să fie averea lui, moșia lui, dreptul lui.

„Gazeta“ de pe atunci răstrângea spiritul, era oglinda sufletului unitar, pe care-l închegea într'un întreg maiestros Barițiu, Iacob și Andrei Mureșianu. Se înțelegeau acești trei bărbăți înfrățiți și uniți în cugete și simțiri — atât de bine în cât ajunseseră, să rezente o putere, de care trebuia să se țină seamă căci acest trias, care pare că reprezintă voința unui neam întreg, idealul sublim al acestuia, își întemelia viața pe izvoarele vechilor virtuți, cari nu mai puteau admite, ca după revoluția franceză să mai existe despot și sclav.

La anul 1850 „Gazeta“ e suspen-

dată de absolutismul nemțesc. I. Mureșianu însă care înțelegese în timpul cât fusese colaborator ce importantă mare și ce valoare neprețuită are „Gazeta“ pentru educația politică-culturală a neamului românesc s'a făcut între și punte ca „Gazeta“ să primească din nou concesiunea de a apărea. S'a obținut-o. Truda lui a fost încoronată de succes, deși i-se puse-se condiții foarte grele. Multe din articole trebuia să le prezinte anticipativ poliției. Cu toate acestea Iacob Mureșianu ținând peana în mână dreaptă și codul penal în mână stângă — cum spusese odată Barițiu — scria fără ezitare și cu constanță de fer și fanaticismul răpitor care-l caracteriza. Își lăvă înă articolele într-o haină mistică, tot ceteritorul însă putea descifra înțelesul tainic, care se ascundea în literile alergătoare și putea pătrunde în dosul cușilor, unde se juca cu pasiune drama cea mare a unui neam care se bătuse și învinsese pentru ca acum să tănucească și mai departe în sclavaj.

Absolutismul austriac însă cu toată cenzura, ce o impusese nu i-a făcut „Gazetei“ nici un proces și Iacob Mureșianu a avut acest noroc abia în era constituționalismului, când în anul 1877 a ocupat onorificul loc de acuzat politic pe banca acuzăților. A fost însă achitat, căci pe atunci judecau și cetățeni, cari cugetau și simțeau și ei ca noi și politicianismul etnin și aducător de proște sau cu alte cuvinte argații Alianței uni-

versale din Paris sau și Londra nu-și înfipsea ghiarele în coastele unui anumit venit patriotic și nu falsificase credințele unor neamuri, cari s'ar fi putut înțelege.

Ca gazetar Iacob Mureșianu a fost la înălțimea chemării. El a lăsat gazetăria, cum trebuie să se ia: drept o apostolie. În fața lui el a văzut calvarul, pe care avea să-l urce, dar nu s'a spăriat, ci l'a urcat cu curaj. Rânille pe cari le-a obținut erau titli de isă pentru el, munca grozavă pe care deatâteaori o prelungia până în miez de noapte nu l'a făcut să se retragă, ci considerând-o drept o fericire a făcut uz de ea ca orice mare dascăl antic, care pretindea ca leneșul să fie aruncat de pe stînca tarpeică. El se perduse pe sine cu desăvârșire în vârtejul acestei munci și alergări vertiginoase, în fața lui el n'avea decât un popor mare, neamul românesc și-un ideal, unul singur, idealul de complexă emancipare națională a neamului românesc. El era — ca orice gazetar conștiențios și înțelegător al chemării sale — actorul, care deatâteaori se perde pentru ca să se găsească numai în sufletul întreg, în entuziasmul unanin al spectatorilor cari îl priveau și-l ascultă. El s'au dispăre în străduința lui de a servi așteptarea, scopul spectatorilor și adevseori încordarea asta li frânge coarda vieții și el dispăre ca un Molière pe câmpul datoriei, în mijlocul fremătului de aplauze, pentru ca acesta să tremure apoi într'un ecou slab, depărtat, pe ale

cărui fire abia de se mai aude numele celui dispărut.

Iacob Mureșianu a trăit întreagă această viață, dar el nu s'a spăriat de ea, ci mai vârtos l'a însuflețit, căci înviorul în care se adăpa însuflețirea lui era înviorul nescut de viață, al unui popor, căruia deatâteaori li spune, că nu numai el e gata de a se jertfi dela fi săi proprii ca să se jertfescă pentru el. Că el a purtat în sufletul său aceste credințe se poate vedea și din faptul, că la 1877 a chemat acasă pe fiul său Aurel Mureșianu, care-și luase doctoratul în drepturi și care își începuse practica de avocat în Viena, și i-a predat, fiind el slăbit, „Gazeta Transilvaniei“ făcându-l atent de marele preț al moștenirii predate. Gestul lui de-atunci, gest ignorat astăzi și batjocurit de atâtea părinți, seamăna foarte mult cu acel gest antic, care spunea fragmentar când i-se da scutul fiului ce pleca la război: „Cu el sau pe el!“

Atât de adâncă era iubirea de neam a lui Iacob Mureșianu și-atât de sublimă înclinarea lui spre jertfăre de sine de dragul aceluia, încât el a pretins dela propriul său fiu ca să lase cariera, care avea să-i aducă frumoase rezultate materiale și să-i ofere un trai comod, — și să preia steagul cu care avea să urce și el calvarul părintelui. Ce frumoasă pildă de iubire de neam! Cine, care părinte s'ar gândi astăzi ca să ia pe fiul său din brațele unei ca-

Tea, că până și în comunele, în cari se vorbea ungurește, se predica ungurește, ba poate se făcea și slujba ungurește, — usus abusue, nu erau prea scrupuloși în această privință — în înțeleșul noii bule — ca un «dammandus usus» este oprită pentru vece întrebuințarea fie și numai a unui singur cuvânt unguresc în liturgie.

Pot să dovedesc aceasta cu întreg conținutul bullei, care exclude cu totul limba maghiară vernaculă din liturgie, și mai ales cu cele trei ordine ale nuntului din Viena, arhiepiscopul Rafael Scapinelli, cari exclusiv opresc limba vernaculă maghiară. Am aici circularul dat în 28 Octombrie și îndreptat către corul episcopesc, în care se spune (cestește): «Aptitudinem Tuam minime latet, in nonnullis Hungariae parocciis abusus irrepisse, lingua, hungarica in liturgicis actionibus utendi, quae, cum liturgica non sit, nullimode qua talis adhiberi potest; eo vel magis quod saepe Apostolica Sedes illicitam hanc praxim damnaverit, eliminandamque praeceperit».

Să nu se zică în viitor, că noi boicotăm pacea religioasă dintre Români și Unguri, că sămănăm vrajbă; dacă se va întâmpla ceva, o spun să se știe, să nu se arunce vina pe noi, ci pe onorabilul guvern maghiar, care conform dispoziției nuntului și-a luat angajamentul să dea mână de ajutor sf. Scaun și episcopilor ca acest obicei rău al Ungurilor să-l stărpească și să eschidă deplin limba vernaculă ungurească. Căci se spune (cestește): «Sciatis autem Reverendissimi Episcopi, Regium Gubernium Hungaricum, ut haec S. Sedis praescriptio de vernacula lingua in sacra liturgia nunquam adhibenda feli-gissimae observetur, Sacrorum Antistibus omne auxilium et assiduum operam, quemadmodum pacto se obstrinxit, fore collaturum». Așa dar guvernul e obligat să conlucre la stărpirea limbii liturgice maghiare.

Voi înfățișa și alt prilej de însemnătate. Acele hotărâri ale nuntului cari pun în vigoare dieceza sunt din 17 Noevrie. Ele au două părți însemnate. Cea mai însemnată, după modesta mea părere, e partea care se referă la păstrarea dreptului propriu — cu știrrea regelui apostolic — a S. Scaun întrucât s'ar fi ivit incorectății la fixarea granitelor ori la formarea circurilor, ele să se poată neapărat îndrepta. Apare de aici, că atât S. Scaun, cât și nuntul vrea ca toate acele comune, cari sunt românești și cari au folosit limba liturgică românească din vremi îndepărtate și cari au protestat să fie încorporate la nouă dieceză, toate acestea să fie redade episcopilor la cari au aparținut.

Solicit pe preaschimbatul d. ministru ca această chestie să o preluască îndecomb. Chiar dl ministru-preș. însuși a declarat că de vor fi greșeli, va stărui să le înlăture de grabă. Nu greșesc poate dacă spun că nu e chestie pe lume mai gingașă decât cea religioasă. D-v. mai bine o veți fi știind. Că doar țara noastră secole de-a rândul a fost sfâșiată în partide de hărățeli confessionale. Intre grelele împrejurări de azi cred că nu e chemarea noastră ca aceste rane să le lăsam să se învenineze și mai potențat. Sper că dl ministru nu-și va mai bate pieptul bazat pe putere: «Vă învăț eu pe voi agitatorilor și renitenților», oi: da, dar însemnătatea a-celor lucruri pe cari Ungurii le cer să se realizeze, — mă plec însă înaintea memorandumului care nu vrea să jicnească drepturile nimănui.

E ciudată afirmația din memoriu, că din Ardeal n'a putut să fie câștigat nici un singur om pentru acțiunea asta. — atât de bine se simțeau între noi, între Români.

Mihai Lászlo: Nici un săcul greco-catolic nu stie valahicește.

St. C. Pop: Cu toate acestea nu voiau să se depărteze dela sinul bisericii românești. Sunt cari știu numai românește, și totuși i-au smuls de acolo. Tocmai acum se scrie că în săculme mai mult de 18 comune sunt românești.

Că ce fel de rezultat va aduce o episcopie în acest chip înființată? Dv. veți răspunde că; foarte bun. Dacă ați voi să ajungeți scopul de a zădărnici unirea Românilor, atunci, da, acest rezultat l'ați avea, pentru că noi am făcut unirea să ne apărăm limba, ca palladiul limbii să ne fie biserica și nu ca să servim de instrumente silnice maghiarizării. Dieceza aceasta abia ce e în embrion încă, și nu e alcătuită, deabia își are administrator și vrăjbiile confessionale s'au început într'un timp, când nu între noi, dar chiar între unguri băntuie vrajba. Mai întâi cu privire la locni resedintei s'a aprins flacăra urii. — și nu eu, naționalistul, ci corifeii acțiunii sunt ațâțătorii. Comisia regnicolară se vaieră și lansează un apel, ca nu în Hajdudorog, ci într'alt loc să se așeze reședința episcopiei, în care apel deja atacă și pe protestanți.

Aveți bunăvoința să ascultați, ce se spune în acest apel, pe care între alții l'a subscris ca cel dintâi Emil Mellesz, preot greco-catolic budapestan (cestește): «Locuitorii din Dorog sunt foarte mândri, că episcopul reformat al Debretinului și prim-curatorele reformat de acolo au sprijinit cererea noastră de a ridica orașul nostru la rangul de oraș cu episcopie și au luat cu bucurie la cunoștință că după oțertul făcut de orașul Niregyháza conducătorii luteranismului de acolo nu au întârziat să se împotrivescă atitudinii solidare a orașului comitatului cu toate că trebuia să vadă dacă voiesc să vadă și știu să vadă, că cei din chestiune sunt călăuziți nu de binele Hajdudorogului, ci de interesul protestantismului, că ei din pricina geloziei confessionale sunt gata să jertfească viitorul diecezei și să hazardeze totul, toate speranțele ce leagă de această nouă instituție biserica și națiunea ungurească. Protestantismul și-a accentuat întotdeauna toleranța și se mândrește cu ea. Și totuși în Dobriș și Nyiregyháza a dat în această chestiune dovezi atât de eclatante ale îngustimii de suflet și ale intoleranței, încât în analele catolicismului din Ungaria ele nu pot să găsească dovezi identice. Prin orbimea de vederi și egoismul frunțășilor bisericești și laici ai Hajdudorogului, am ajuns acolo, ca — spre paguba binelui obșteșc și spre primejdirea viitorului nostru, notabilitățile eclesiastice și lumesti ale lumii protestante vor acum să stabilească ele cari să fie sediul episcopiei greco-catolice ungurești. Putem noi, și iertat ne este să ne împăcăm noi cu lucrul ăsta?

Aceasta nu e vrajba confessională? Nu înseamnă oare începutul unei hărățeli confessionale dintre cele mai urâte? Aceasta și doborâșii, când au făcut în ședința reprezentanței orașului declarația că vor încunoștința ministerul și că vor abdice la toate, pentru că protestanții au primit scrisori din toate părțile, în cari erau acuzați de trădare confessională.

Carol Szász: Nu toți protestanții!

Cserny K: Asta o vom rezolvi între noi!

Dr. Șt. C. Pop: O astfel de episcopie nouă nu poate fi înființată, ignorând pe cei interesați, deoarece din consecințele activității acesteia vor fi urmări incalculabile.

Dar să ne uităm, cum este salutată această chestie din partea maghiarilor, respective de către organul imperialismului maghiar, «Budapesti Hirlap»? Acesta afirmă că s'ar fi găsit tunul, cu ajutorul căruia pot fi amuțite naționalitățile, un tun, ca și cel al lui Gábor Áron, sau al altui cineva, făcut nu din metal sau oțel, ci din clopotul săculilor. În acest punct «Budapesti Hirlap», care este probabil reprezentantul cercurilor catolice și al imperialiștilor, și «Pesti Hirlap», care, deasemenea reprezintă cercurile maghiare, dar mai ales pe francmasoni, — consimțesc de minune. Imediat ce a venit chestia unde să fie reședința noii episcopii, a isbucnit gelozia confessională.

Intre astfel de împrejurări noi, Români considerăm aceasta de cea mai mare lovitură, ce s'a dat vre-odată împotriva noastră. Episcopii noștri adănc umiliți stau în fața credincioșilor lor, a miniștrilor, a M. Sale și a Papei și dau expresie în diferite memorande acestor simțăminte dureroase a lor. Deci: cui prostest, on. cameră!

În împrejurările grele actuale se tulbură acea uniune, despre care s. Papă afirmă, că în jurul apărării și răspândirii căreia românii și-au câștigat mari merite și au devenit pilde în virtuți catoliceilor din Orient. Iar acum aceea să fie răspăta, că acel nobil cap suprem al bisericii, mitropolitul, împreună cu cei doi episcopi colegi ai lui să stea umiliți și rușinați total în fața lumii, că într'o astfel de chestie importantă, când este vorba despre întregitatea mitropoliei lui, el nici să nu fie ascultat, că autoritățile nici nu au desbătut între ele chestia cum ar putea fi creștată această episcopie, care să fie apoi, spre gloria bisericii și a credinței, dar, totodată, și spre mulțumirea credincioșilor și spre folosul patriei. Ea niciodată nu va fi folosită de statului, deoarece acolo în milieul protestant se vor începe frecări confessionale. (Sgomct. Contraziceri. Strigăte sgomotoase. Lăși nu ne mai compătămii!

Președintele (sună): Rog liniște-on. cameră!

(Va urma)

Pe calea păcii.

În cele două zile din urmă s'a făcut un pas însemnat pe calea păcii, așa că probabil în timpul cel mai scurt se va putea stabili pacea internațională definitivă. Chestiunile cele mai grave cum e d. e. conflictul sârbo-austriac, chestia Adrianopolului, etc. cum se afirmă, s'au aplanat spre mulțumirea tuturor, așa că conferențele dela Londra își vor termina lucrările în curând, poate în săptămâna viitoare.

Conflictul sârbo-austriac.

Ziarul «Dail Mail» află din surse autorizate, că conflictul dintre Sârbia și Austro-Ungaria se poate considera ca încheiat. Sârbia recunoaște independența Albaniei și nu cere decât un port la malul Adriaticii, la care voiește să-și construiască o cale ferată.

Aceste condiții sunt acceptate de către guvernul din Viena. De altcun primministrul Sârbiei, Pașeli s'a exprimat înaintea unui corispondent de ziare, că Sârbia vrea să trăiască în cele mai bune relații de prietenie cu monarhia Habsburgică.

Adrianopolul.

Chestia Adrianopolului se va rezolvi așa, că acest oraș va rămânea tot în stăpânirea turcească. Bulgarii renunță la Adrianopol, iar în schimb vor lua în primire orașul Salonie. Acest plan a aflat aprobarea tuturor puterilor europene. Prin această tranșare s'a delăfurat cea mai mare piedecă pentru încheierea păcii între Turcia și Bulgaria.

Conferența delegaților.

Conferența delegaților statelor Balcanice la Londra, și-a amănat ședințele până la Joi. Cauza a fost, că delegații Turci au trebuit să ceară informații dela guvernul din Constantinopol, ca să trateze, ori nu cu delegații Greciei, după-ce Grecia nu a subscris actul pentru armistițiu.

Instrucția, ce le-a sosit este, că au să părăsească numai dacă conferența, îndată ce vor fi admiși la tratative și delegații Greciei.

Conferența ambasadurilor.

Reuniónul ambasadurilor la Londra a avut prima întrunire alaltăieri la carele patru din zi, în palatul ministerului de externe. Statele alianței triple sunt reprezentate prin Mensdorf-Pouilly, (Austro-Ungaria), prințul Lichnovsky, (Germania) și marchizul Imperiali, (Italia), iar statele entente ei prin contele Benckendorf, (Rusia) și Pavel Cambon (Francia).

Reprezentanții au fost primiți de Edu. Grey și binevențați în numele Angliei.

Eci conferența ambasadurilor s'a ocupat exclusiv numai cu chestia Albaniei. Să afirmă că s'a admis cu unanimitate o «Albanie neutră». Numai în privința frontierelor noului stat mai sunt ceva divergențe.

Despre conferența ambasadurilor se mai scrie din Londra următoarele:

Conferința ambasadurilor se va ocupa cu chestia protectoratului asupra creștinilor din orient și cu chestia Dardanelor numai în cazul dacă Franța și Rusia vor să discute aceste chestii.

În chestia din urmă guvernul rus până acum nu a făcut vre-o declarație obligatoare.

Se pare că Rusia este convinsă cum că în viitorul cel mai apropiat va putea pune stăpânire pe Dardanele, pe când în momentele de față ar trebui să dea comesații scumpe în această chestie.

Anglia va deschide discuție asupra sortei insulelor din marea Egeică.

Austria va pretinde menținerea drumului de comunicație prin Salonie sau până la Salonie ca până acum, chiar dacă acest oraș va intra în posesia grecilor sau a bulgarilor, sau chiar dacă va fi declarat port internațional. Se crede că conferința ambasadurilor se va grăbi a termina tratativele ce de curând, ca astfel să facă presiune asupra conferinței de pace.

Din Duma rusească.

Discursul prim-ministrului Kokovzev.

Evenimentul zilei de ieri a fost discursul prim-ministrului rus Kokovzev, rostit în Duma rusească, care culminează în exprimarea convingerei, că evenimentele recente din Balcani nu vor produce complicațiuni mai grave. Reținem din acest discurs important următoarele părți:

În privința situației externe, d-l Kokovzev declară că însușirile războinice, arătate cu o rară umanitate de popoarele balcanice, au găsit simpatia cea mai caldă în toate inimile ruse. Poziția de mare putere slavă și ortodoxă, care a făcut până acum sacrificii enorme pentru a ocroti frații de neam și de lege, face, că Rusia nu poate să rămână indiferentă la faptul că aceste popoare au curcit noi condițiuni de existență potrivite cu isprăvile desăvârșite și sângele vărsat și care trebuie să le asigure în mod temeinic interesele și dezvoltarea pașnică, înășturând în același timp pentru viitor probabilitatea de complicațiuni noi, în totdeauna periculoase pentru pacea europeană.

Guvernul constată cu satisfacție că nu și-a schimbat atitudinea dela început și că a fost meueu călăuzit de gândul de a rămâne păzitorul credincios al datorilor sale istorice și a demnității Imperiului. Credincioși alianței noastre și înțelegerilor cu alte puteri, siguri de ajutorul amicilor noștri, nu vedem nici o utilitate de a ne opune grupărilor de puteri.

Toate guvernele, cari ar părași pe terenul discuției comune chestiunile fundamentale ale situației politice actuale, făcând să reiasă diferitele interese imediate (și prin urmare secundare), ar a-suma o gravă responsabilitate morală în posibilitatea de eventuale complicațiuni internaționale ulterioare.

Marile puteri au motive prea întemeiate de a căuta să înlăture dezvoltarea viitoarelor complicațiuni până la limitele amenințătoare pentru pacea Europei. Guvernul rus speră că sfortările solidare pe care le fac vor ajunge la o soluțiune care va împăca interesele lor cu reclamațiunile justificate ale Statelor balcanice.

Pentru aceste motive, guvernul imperial salută în mod sincer inițiativa britanică, care a propus să se supună discuției prealabile și comune a chestiunilor privitoare la lichidarea războiului în care interesele lor sunt în joc.

Primirea simpatică pe care această propunere a întâlnit-o în toate capitalele Europei, precum și adunarea ambasadurilor, care s'a deschis la Londra, trebuie să ușureze soluția pașnică a crizei actuale.

La centenarul Iacob Mureșianu.

Am amintit că din prilejul festivității comemorative aranjată de ziarul nostru împreună cu Reuniunea Femeilor române, din prilejul centenarului lui Iacob Mureșianu ne-au sosit mai multe scrisori și telegrame de aderență.

Dăm astăzi loc scrisorilor primite din Blaj:

riere, care are să-i aducă parole multe și un trai comod, fericit? Care? Cine oare se întrebă astăzi dacă e mai bine să te jertfești sau să jertfești pe altul? Și cine te-ar îndemna pe tine rătăcitule idealist, ca să abandonezi specula tendința devenită așa de naturală de a spolia și în schimb să te pui de pildă în slujba gazetăriei? Cine oare mai apreciază astăzi eroii, cine să mai închină lor și cine nu-i disprețuiește?

Astăzi pofta de câștig e atât de evidentă, egoismul și iubirea de materie e atât de mare, contrastele între om și om sunt atât de pasionate, interesele sunt atât de multiple, încât oame-nii preocupaji zilnic numai de aceste însușiri și tendințe găsesc de nefiresc izbucnirile entuziaste, iar fanatismul național e deadreptal ironizat. De aceea chiar garda de bărbați de pe la mijlocul secolului al 19-lea care e încă așa de aproape de noi, sunt uitaji; pentru-ca în locul unui ideal lămurit și-a unor ținte clare, sufletești să se aștearnă peste sufletul celor mai mulți al noștri decepțiunea cea mai îngrijorătoare și zăpăceală.

Cât de înviforat suoa odinioară glasul mureșianilor, al lui Barițiu, Bărnauțiu, Șaguna și alții! Și pe-atunci

vremurile nu erau mai grele decât cele de azi!

Mureșian scutură lanțul
ca-a lui voce ruginită,
Rumpe coarda de aramă
ca-o mână amorțită.
Chiamă piatra să învie
ca și mitical poet,
Smulge munților durerea,
brazilor destinal apune.
Și bogat în sărăcia-i
cu un astru el apune
Preot deșteptării noastre,
semnelor vremii profet!

Dară noi, noi epigonii? O vieată întreagă ne frământăm după un codru de pâne, însetăm după câștig, rămânim la comoditatea și banii altora și nici barăm nu ne mai mirăm, dacă pe urma unui câștig au rămas ruine și coib, ci cumpănim numai rezultatele apreciind caracterale și minunile după pungile pline cu galbenii sunători. Astăzi nimenea nu se gândeste, că alăți oameni stîmaji sunt în definitiv plini de păcate și că pe sufletul lor opusă atâtea crime! Admirăm palatele lor, stăm uimiți în fața comorilor cutărul stimabil ca să băgăm de seamă că din cutare transdăfir înșept în gâstră dela fereastră castelului țâșnește sângele unui

nenorocit sau picură lacrima unui orfan, suntem alăt de orbii de materialismul atotstăpânitor, încât pentru o disperantă sumă ce ni-se aruncă de pomană suntem în stare să uităm toate crimele și să facem erou sau filantrop dintr'un om care a înecat în sânge generații întregi.

De aceea cu atât mai mult se ridică astăzi în aceste clipe din negura uitării marile figuri ale trecutului și noi cei cari mai păstrăm încă în sufletul nostru o fărâma de idealism curat aducem închinarea noastră marilor umbre cari ne încunjură astăzi.

istoria lumii, a zis Carlyle, e biografica oamenilor mari. Un adevăr copleșit în peatră. Istoria neamului românesc e istoria eroilor noștri, istoria marilor noștri bărbați. Când nu i-am avut pe aceștia, istoria noastră a încetat de a se mai surie, integritatea vieții românești a fost știrbită și nici o mișcare mai vie nu s'a observat în cursul biologic al acestui neam. Tot ce avem, dela eroii cari s'au jertfit pentru neam, pornește. Aceștia au fost spiritele mari, aștri, cari au luminat în discursul deceniilor și-a veacurilor trecute și toată lumina care mai luminează astăzi rândurile noastre, e reflexul acelei bogății de strălucire, pe care au răspândit-o ei

în timpul cât au trăit priute noi.

Ca un reflex din acest prisos de lumină răspândit și de Iacob Mureșianu, e și testamentul lui politic care în căteva linii fixează toate credințele lui, toate convingerile lui, tot rostul vieții lui, întreagă alergarea lui neastâmpărată și oglindindu-l intrag sufletul atât de bogat în calități distinse al acestui bărbat.

Iată cum își scrie el acest testament în memoriile sale:

»Cauza comună națională română să ne fie o cauză sfântă până la moarte, ea să fie ferită ca lumina ochiului de ori-ce discordie, împerechiare, sci-siune, de ori-ce dușmănie sau ură personală, care n'are de a încăpea între Români sub nici un pretext ca măr de coartă, căci cei cari stărnesc ură confessională sunt dușmanii românului și-s ori-ce dihanii numai Români adevărați nu!

Astfel grăia Iacob Mureșianu în timpul său ca și pe patul morții și-a-cesle cuvinte erau smulse din sufletul lui. Dragostea de neam, care l'a îndemnat să se ocupe de tot ce credea, că-i poate feriți neamul, a fost o virtute a acestui om care era egal cu viața lui.

Îndemnat de această virtute el a

vorbit și-a scris numai pentru neamul său, a îndemnat pe Români să fie solidari, să se cultive cât se poate de mult, să întemeieze reuniuni, institute de credit și economii, ba s'a îngrijit ca să creze și-o muzică națională, creând pentru ocazia unei serate. aranjate de «Reuniunea femeilor române» în casele lui, dansul «Romanca». A pus bază printr-o donațiune frumoasă unei academii române de drepturi și nu odată gândul lui era îndreptat spre Tinerimea, care avea să traducă în fapte atâtea credințe și pe care întocmai ca pe proprii să fi ar fi vrut să vadă exclusiv în slujba neamului și dela care cerea ca și dela propriii săi să se jertfească chiar, pentru interesele mari ale acestui neam.

Tinerimea română — spunea el — să se sacrifice împreună cu fi mei pentru luminarea și înalțarea Românilor. Iar când o îndemna pe aceasta și în genere pe cei în mânie cărora era depusă soarta neamului său la solidaritate, la uniune, la încheierea rândurilor, iată cum vorbea Mureșianu: »Faceți reuniuni peste reuniuni, rela-viați din letargia satelor noastre, îndemnați-le să se unească între ele pentru înalțarea în cultura națională cât și cu scop de-a restaura și înlocua curajul.

Grünwald Albert Fabrică de mobile Asortiment enorm de mobile de prânzător, dormitor, salon și odăi de domni. Comande după desin. Prețuri eftine. (26 19) Serviciu punctual.

Corpul profesoral dela gimnaziul din Blaj cu pietate si multa recunoscinta se alatura la scribarea de 100 ani a nasterei pedagogului intimos si desteptator al neamului Iacob Muresianu.

Blaj, 18 Dec. 1912. Dr. A. Chetianu director gimn. Gavril Precup, Augustin Caliani, Dr. Ioan Rațiu, Traian German, Ioan Băgăian, Petru Suciu, Nicolae F. Negruțiu, Al. Ciura, Ioan Fodoru, Dr. Octavian Prie, Alexandru Borza, Octavian Bonfiniu, Aron Papiu, Flariu C. Domșa.

Corpul profesoral, dela școala civilă de fete din Blaj, încă se alătură la marea serbare a centenarului a celui mai distins pedagog și luptător pentru redșteptarea neamului său Iacob Muresianu.

Blaj, la 18 Dec. 1912. Silviu Nestor, director. Aur. B. Gajia, profesor, Mihail Șerban, Georgina Muntean, Roza Șerban, Anastasia Pop.

Corpul profesoral dela Institutul gr. cat. român din Blaj, în semnul recunoștinții, care o datorim noi dascălii români neînfrântului luptător și muncitor pentru înaintarea în cultură a poporului român, se asociază și împreună cu d-voastră serbăm aniversarea nașterii lui Iacob Muresianu, marelui dascăl al neamului românesc. Amintirea lui din neam în neam!

Blaj, la 15 Decembrie 1913. Ioan F. Negruțiu, director. Petru Ungureanu, profesor, Valeriu Suciu, profesor, Dr. Alexandru Nicolescu, Aron Papiu, Iuliu Maier, Nicolae Pop Jun., Nicolae Pop sen., Flaviu C. Domșa.

Parastas în Rebrisoara. Din Rebrisoara ni se scrie: Amintirea marelui bărbat Iacob Muresianu s-a serbat și-n comuna sa natală Rebrisoara, printr'un parastas oficial de preotul local Antoniu Precup, protopop onorar, care după terminarea sfinteii liturghii, a evocat în inimile credincioșilor chipul marelui bărbat, printr-o vorbire, din care amintesc următoarele:

Am făcut această rugăciune pentru odihna sufletului unuia dintre cei mai mari și luminați bărbați ai vremilor sale. Este mândria și podoaba neamului românesc întreg, dar la special podoaba comunei noastre Rebrisoara. Acel bărbat, Iacob Muresianu, fostul redactor până la moarte al bătrânei Gazeta Transilvaniei, aici, în Rebrisoara a văzut mai întâiu lumina zilei. S'a născut înainte de aceasta cu 100 de ani pe vatra, pe carea d-voastră și astăzi o numiți vatra popii Muresianu. Un membru vechiu al acelei familii a fost și Iacob Muresianu.

Imi lipsește timpul fizic, ca să vă descriu viața și faptele acestui bărbat mare pentru neam, dar promit, că în sânul prelegerilor noastre populare, veți avea privilegiul a cunoaște bine viața acestui rebrisoarean.

Scrisoare din Graz!

— 17 Dec. c. 1912.

Au trecut 100 de ani, dela nașterea postului Grigorie Alexandrescu, și

Românului de a-și apăra dreptul de egalitate perfectă politică între naționalitățile patriei fără frică și cutremur.

Fanatismul cel atât de necesar și în vremurile noastre a fost calitatea conducătoare a lui Iacob Muresianu. Acest fanatism însă nu era împletitura aceea de fraze, care numai săpăcește în loc să însuflețească și să îndemne la fapte, nu era nici o calitate chemată ca să nască ură și să aprindă pasiuni barbare, ci era simplu și pur: concretizarea perfectă a înaltei iubiri de neam și înțelegerea profundă a ideii de naționalitate, creatoare de virtuți strălucite cetățenești și mântuitoare de neamuri, cari simt, că nu și-au împlinit încă chemarea în lume, ci vreau să trăiască pentru a înfăptui încă ideale.

Această iubire de neam, această profundă înțelegere a ideii de naționalitate l-a îndemnat ca pe fiul propriu să-i pună la dispoziția neamului, făcând pe unul gazetar, pe altul sculptor și pe al 3-lea, care e aici în această sală, artist de renume, măestru întreg, care toarnă în forma neperitoare a artei mășterile noastre cântece populare.

lumea românească, mai ales cea din Țară, vecinic ocupată cu alte treburi, nu și-a aflat măcar o zi liberă, în care să sărbătorească memoria celui mai mare fabulist român.

Abia societatea »Petru Maior« din Budapesta și studenții români din Cluj au aranjat câte-o festivitate în care au comemorat cu demnitate amintirea marelui scriitor; încolo 2—3 articole de ziar și mai mult nimic.

Indemnați de același dragoste sfântă ce o datorim marilor bărbați ai trecutului nostru: ca și frații dela Budapesta și Cluj, ne-am decis și noi puținii studenți români, grupați în jurul societății »Carmen-Sylva« din Graz, să ne aducem aminte cu sfântenie de acela, care a muncit cu zel și abnegațiune o viață întreagă, suferind neajunsuri, nevoi, ba chiar și temniță, pentru ridicarea culturală a poporului său. Indemnați, zic, de acestea sentimente curate, am aranjat și noi o modestă convenire socială întru pomenirea marelui Alexandrescu.

Convenirea s'a ținut la 7 Dec. a. c. într-o sală separată a unui restaurant de aici; au luat parte aproape toți studenții români aflați în Graz, precum și o parte a coloniei.

Remarc prezenta d-lui consilier superior Grigovschi, care, precum în trecut, așa și acum, s'a dovedit de cel mai însuflețit sprijinitor al studenției române de aici, a mult stimulei sale de ne și fu a d-lui consul general Pohl, un german cu vederi înalte, care în petrecerea d-sale în România, unde a funcționat mai mult timp fiind consul general la Iași și Brăila, ne-a învățat limba cu desăvârșire și este un sincer prieten al Românilor; d-l inginer Jausner, nepolitist dela nici o convenire socială, d-l comerciant Șoinescu cu d-na, tinărul baron din Bucovina Em. de Capri etc.

Programul, destal de bogat și variat, a succes peste așteptările noastre.

După frumoasele cuvinte de deschidere ale d-lui președinte, subscrisul am ținut o conferință tratând despre viața și operele lui Alexandrescu, ocupându-mă mai pe larg cu faptele lui. A cântat apoi cu o plăcută voce de tenor studentul Barbul o doină și o parte din »Barbul lăutarile, acompaniat la pian, cu multă măiestrie de către d-na Grigovschi.

A declamat cu succes d-l Câmpianu »Cigașul fără voce« alui Alexandrescu, după care a urmat cel mai strălucit punct al programului, câteva doine românești și strălucita Baladă alui Porumbescu, cântate pe vioară cu o adevărată artă, de către d-l Grigovschi însoțit de pian cu o rară pricepere și iscusință din partea d-nei Grigovschi, care a avut amabilitatea, de a ne cânta și deosebit la pian mai multe arli românești cu atata căldură și farmec, încât ne-a impresionat adânc pe toți.

A mai cântat apoi pe vioară mai multe cântece românești, cu cunoscuta dibăcie d-l Em. baron de Capri, dându-ne prin aceasta o nouă dovadă a dragostei ce ne-o poartă.

Astfel am sărbătorit memoria marelui Alexandrescu, puținii și în cadre modeste, dar cu inimă românească sinceră. Iosif Stoichița.

Dela consiliul comunal.

A cazul propunerea magistratului privitoare la cedarea parcului pentru zidirea unui teatru maghiar.

Brașov 21 Dec. n. Ședințele consiliului comunal ale

orașului Brașov oferă de obicei aspectul unei mașini de votare. Magistratul săsesse formulează propunerile, majoritatea săsessează a comisiunii permanente le acceptează, majoritatea membrilor sași se sancționează într-o consfătuire prealabilă, iar plenul ședinței consiliului comunal, în care dispun iarăși sașii de majoritate, le votează cu sau fără concursul membrilor români și maghiari.

O excepție dela acest tablou obișnuit a făcut propunerea membrilor maghiari ai consiliului comunal, cari au propus consiliului comunal să hotărască, ca orașul să inițieze cu erarul tratative pentru un schimb a parcului din capătul străzii Porții cu complexul de edificii al otelului Central pentru zidirea unui palat sau teatru maghiar.

Magistratul orașului debătând aceasta propunere a acceptat-o, comisiunea permanentă după o dezbateră agitată a recomandat-o deasemenea cu majoritate de voturi spre primire, consfătuirea prealabilă a membrilor sași n'a acceptat-o însă primind propunerea membrului Dr. Flechtenmacher, ca magistratul să intervieuă la ministrul de interne urgentând rezolvirea hotărârii cunoscută a consiliului comunal din 25 Aug. 1909, prin care orașul cedase gratuit un teritoriu de 2800 m. din parcul amintit sub condițiunea ca în palatul cultural, ce se va zidi, să se țină cont de niziunile și caracterul culturalei tuturor naționalităților conlocuitoare.

În ședința de alaltieri a consiliului comunal, după o dezbateră agitată, majoritatea săsessează și membrii români au acceptat punctul de vedere al membrului Dr. Flechtenmacher și cu 76 voturi contra 34 a respins propunerea magistratului primind propunerea lui Dr. Flechtenmacher.

Intereșele culturalei românești, atât din punct de vedere formal, juridic și național-cultural au fost reprezentate cu demnitate de oratorii Românilor, d-nii I. Lengeru, I. Pușcariu, Dr. V. Saftu și A. Vlaicu și am avut satisfacerea să vedem asistând la această ședință pe aproape toți membrii români, un fapt care trebuie deosebit remarcat. Dintre membrii români au fost prezenți d-nii: Dr. Saftu, I. Pușcariu, I. Lengeru, Dr. Baulescu, P. Pop, C. Popovici, I. Pricu, A. Vlaicu, D. Căpățină, I. Maximilian, I. Aron, D. Haller, Dr. I. Blaga Dr. St. Stinghe și G. Navrea.

Caracteristic pentru atitudinea Sașilor este, că majoritatea Sașilor a luat deastădată poziție hotărâtă în contra unei propuneri a magistratului săsesse, în contra căreia au votat chiar și unii dintre membrii sași ai magistratului. Votul acesta este prin urmare semnificativ pentru »solidaritatea tradițională« a Sașilor.

Asupra acestei chestiuni vom avea dealtădată încă prilej a reveni.

Dintre celelalte hotărâri, cari s'au mai adus în ședința de alaltieri și cea continuativă de ieri reținem încă următoarele:

La începutul ședinței de alaltieri a fost aleși cu aclamațiune oficiali la magistrat dl Ludvig de Lackovici iar oficial dl esecutorul de dare P. Stenzer. A urmat apoi distingerea mai multor pomperi cu medalia jubilară pentru serviciul de 25 ani.

S'a hotărât contragerea unui împrumut de 350.000 cor. pentru scopurile orașului din banii orfanilor săsessești. — Medicului veterinar A. Suru i s'a votat un pașaj anual de 400 cor. — Ajutorul

pentru culina populară s'a urcat pentru lunile de iarnă dela 400—600 coroane. — Comisiunii pentru studiarea g. zului metan s'a votat un ajutor de 500 cor. — Petițiunile reuniunilor românești a femeilor și a văduvelor pentru obținerea unui ajutor de lemne au fost respinse.

ȘTIRI.

— 7 Decembrie v. 1912.

Știri din România. Membrii senatului universitar din București, întruniți în ședință ordinară, au luat în cercetare propunerea de a sa iniția o revistă generală a Universității bucureștene, care să fie o oglindă vie a activității științifice a celei mai înalte instituții culturale românești. Ideea a fost primită și s'au fixat chiar și câte-va puncte din viitoarea organizație a revistei. Conducerea revistei se va încredința unui comitet, compus din cinci profesori universitari, recomandați câte unul de fiecare facultate.

Articolele de știință generală se vor publica în mai multe limbi europene, pentru a putea fi cunoscute și de lumea științifică străină.

În ședința publică, ce se va ține astăzi la Academia Română, d-l N. Iorga va face o comunicare, intitulată: Notele unui istoric cu privire la evenimentele din Balcani.

La începutul acestei săptămâni s-a deschis în București expoziția de țesături «Cultura și ajutorul femeii» A. S. R. Prințesa Elisabeta, care a fost de față la deschiderea expoziției, a cumpărat mai multe din lucrările expuse.

Din partea guvernului bulgar a sosit la direcția sanitară română un comunicat oficial, prin care se anunță 6 cazuri de holeră în Sofia, dintre cari unul mortal. D. profesor Dr. Mina Minovici, directorul general al serviciului sanitar român a reînviat măsurile luate cu privire la granița dinspre Dunăre.

Haltă nouă pe linia Predeal-Bpesta. Cu începere din 21 Decembrie, la noua haltă Paloș, dintre stațiunile Beia-Cața, de pe linia Predeal-Bpesta vor sta, condiționat, trenurile N-ro 509, 510, 541 și 542.

Necrolog. Cu inima înfrântă de durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor și cunoscuților, că mult iubita soție, fiică și soră Virginia Voda n. Roman și-a dat nobilul său suflet, împărtășită fiind cu ss. sacramento, în mâinile Creatorului, în anul al 24-lea al etății și al 4-lea al fericitei sale căsătorii. Osemintele iubitei defuncte se vor așeza spre vecinică odihnă Sâmbătă, în 21 Dec. n., în cimitirul gr-cat din Vaidei.

Cluj, la 19 Decembrie n. 1912 — Aurel Voda soț, Iosif și Virginia Roman părinți. Iosif, Enea, Zinca, și Elena frați. Alexandru și Adolfin Voda socrii. Ioan, George, Emil, și Pompeiu Voda cumnați.

«Însiră-te mărgărite». Primim spre publicare comunicarea: Am onoarea a aduce la cunoștință, că voile de cor complete, adevăcate 10 exemplare pentru cele 4 voci, laolaltă 40 exemplare, din piesa «Însiră-te mărgărite» costă numai 2 cor, și nu 8 cor, cum s'a publicat din greșeală în mai multe gazete, iar partitura de pian costă 5 cor. — Dr. Leonida Domide, medic, Dej.

Un furt îndrăzneț a avut loc alaltieri în Viena. Pe la 1 oră după prânz, când în prăvălia Hermann Pfeifer se aflau numai cei 2 proprietari ai ei, tatăl și fiul, — 3 hoți mascați s-au furișat în comptorului unde se aflau proprietarii și amenințându-i cu revolverele, i-au legat butuc, trântindu-i la pământ. Nenorociiți au fost siliți să le spună unde-și țin banii, și după ce hoții au luat cele vreo 1200—1400 cor., le-au furat și ceasurile din buzunar și inelele cari le aveau în degete, afară de inelele de logodnă, pe cari — la rugămintile lor — li le-au lăsat. Au stricat apoi telefonul și și-au văzut de drum. Când nenorociiți s-au putut desface din curelele, cu cari au fost legați, — era târziu, căci hoții dispărușeră. Până acum nu li-a succes poliției să-i prindă.

O groznică catastrofă se anunță din Dortmund. În urma unei explozii, ce s-a produs în mina Minister Achenbach, s-a prăbușit o galerie, în care se aflau mai mulți lucrători. Au fost scoși până acum 7 morți și 15 grav răniți dintre surpraturile minei, unde au mai rămas încă 25 de muncitori, despre cari se crede, că nu vor mai fi în viață. Doi dintre muncitorii răniți au murit în drum spre spital.

Refugiați turci atacați de bandele bulgare. Frankfurter Zeitung află, că a-

utoritățile bulgare au invitat pe cei 20.000 mohamedani refugiați la Kavala, să se întoarcă la vetrele lor. Ordinul a fost executat și pe când refugiații se aflau în drum, au fost atacați de bandele bulgare. Ziarul spune, că a treia parte dintre refugiați au fost măcelăriți de bandele bulgare.

Știri mărunte. Din Petersburg se anunță: Un foc a izbucnit alaltieri în cazarma brigăzii de artilerie călărească. Un sub-ofițer, bătut a fi pus focul și trebuind a fi arestat, a tras mai multe focuri de revolver, ucizând pe un căpitan și răniind pe groffer. A voit să se sinucidă, însă nu a reușit.

Guvernul sârb a cerut informațiuni dela mai multe fabrici de încălziminte din Germania, dacă sunt dispuse ca în termen de 6 săptămâni să trimită pentru armata sârbă 300.000 perechi de cizme.

Din Hamburg se anunță, că Bulgaria a comandat în Anglia 100.000 perechi de cizme pentru armată.

Primarul Vienei, Neumayer și-a dat eri dimisia din postul său înalt.

O puternică explozie întâmplată în subsolul otelului Ferras din Paris, a nimicit otelul. Directorul și cinci oșpeți ai otelului au fost greu răniți.

Regele Norvegiei Hakon a distins cu Marea cruce a Ordinului St.-Olaf pe fostul său ministru Thorne. Acesta însă a înapoiat Marea cruce, comunicând totodată, printr-o telegramă, secretarul de cabinet, că prin activitatea săvârșită de dânsul ca ministru și-a făcut numai datoria și astfel nu poate primi nici o distincție pentru faptul că și-a făcut datoria.

Aviatorul francez Garros, care numai zilele trecute bătuse recordul de înălțime, a atras din nou atenția publicului asupra sa, prin un sbor, din Tunis peste Marea Mediterană.

Din Brașov și Țara-Bârsei

Conferențe publice. Suntem în toiul conferențelor publice, un fapt care numai bucura ne poate. Duminecă la orele 6 seara vom avea deosebită plăcere să ascultăm conferința tânărului nostru istoric sibiian prof. Silviu Dragomir despre »Protopopul Radu Tempea și procesul bisericii din Scheiu cu magistratul din Brașov (1735—38)«.

Tot Duminecă la orele 2 p. m. d-l Iuv. Radu Prișcu va ține în școala de pe Tocile o conferință pentru amalfabeți. Aceste conferențe instructive vor premerge mai multe cântece executate de corul inimoșilor membrii ai »Acor-dului«.

În legătură cu aceste mai comunicăm, că Duminecă în 8 Dec. la inaugurat seria conferențelor pentru poporul nostru de pe Tocile d-l cand. de preot G. Fl. Preșmereanu printr-o instructivă conferință despre »Cauzele înstăruirii de biserică la poporul nostru.« Ca emis al desp. Asociațiunii a asistat d-l Iuv St. Belindescu.

Avem o deosebită mulțumire sufletească, când putem constata că tinerimea noastră s'a pus pe muncă și că conferențele sunt cercetate de public numeros.

O nouă agentură poștală va funcționa, cu începere din 1 Ianuarie 1913, în comuna Nou de lângă Hălchiu.

Caz de moarte. Ni se comunică, că alaltieri a înecat subit din viață în Brașov esponentul politicii țissa — mangriste la Brașov Eugen Brote. Inmormântarea — după cum cetim în »Sleb. D. Tageblatt« din Sibiu — va avea loc astăzi în Rășinar.

La Urania-Kino mâne, Sâmbătă și Duminecă la orele 4, 6, și 8 program senzațional. Intre altele »Războiul balcanic«, drama braconierului etc.

Azi și în fiecare zi concertează în cafeneaua »Drechsler — urmaș« de aici Albert Roth, solist și primaș și fratele lui Wilhelm, virtuos în »tărogat« cu întreaga lor capelă de muzică.

ULTIME ȘTIRI.

Berlin, 20 Dec., Vossische Ztg. e informat că băncile mari din Berlin au primit depeșe din Viena, în cari li se comunică, că Austro-Ungaria își va sista în curând pregătirile pentru mobilizare.

Proprietar: Tip. A. Muresianu: Branisce & Comp. Redactor responsabil: Ioan Brotea.

Pentru comoditatea cumpărătorilor din Transilvania, am deschis o Filială în stil mare în Brașov, strada porții Nr. 60. Înainte de a vă procura mobile, vizitați depositul nostru, deoarece firma noastră în toată Transilvania este cea mai capabilă de concurență, având cel mai mare deposit

Fabrică de mobile Székely și Réti

Marosvásárhely, Széchenyi-ter 47.

Brașov, Strada Porții 60.

Se creditează fără urcarea prețului și plată în rate.

Senzațional de ief in.

Sezon nouătăi.

Ghete cu gî-
ner de dame
box, moder-
ne și solide **8.50**

Ghete cu gî-
ner de dame
chevreau,
f. elegante **9.50**

Turul-Ghete

sunt
prima clasă, elegante
și valoroase.

Turul fabrică de ghete S. A.
Cea mai mare fabrică din monarhie
Prăvălia:

Brașov, Strada Porții 8.

Ghete cu gî-
ner pentru
dame, stil
modern, ele-
gante, solide **11.50**

Ghete cu și gî-
ner de dame
și solide **10**

MOBILE MODERNE

Am depuse în Hala de măr-
furi a societății industriale
din Brașov, precum și în

fabrica mea din Strada Lungă Nr. 151

se află diferite mobile. (1-50.)

I. Hubbes, Tâmplărie pentru zidiri,
mobile și lucrări de artă.

Novitate de apă minerală.

Aduc la cunoștința on. publicului, că am pus în circulație
apa de jod a izvorului „BÉLA“ din Zajzon, care se află la
toate farmaciile, drogerii, și prăvălii de coloniale.

Despre puterea de vindecare a apei Hanco Vilmos și Dr.
M. Hantz medic suprem comitatens a declarat că apa isvoru-
lui „BÉLA“ din Zajzon se pot recomanda la turburarea schim-
bului de materie la anemie, boale de singe, ofica, la catar
a organelor de inspirație și nutremânt, la reumatism și po-
dagră și la boale de rănichiu.

Conținând jod e foarte bună la copii și tineri.

Amestecată cu vin este o beutură răcoritoare.

Fiind Zizinul aproape de Brașov sunt în stare a vinde

sticla cu 10 fileri cu adusul acasă.

Comandele se execută încă în ziua aceea.

Magazinul central și manipularia fântanei

Piața bollor Nr. 3. Telefon 469.

Cu toată stima: **Ladislau Schuster,**
manipulantul apei minerale.

Pălării pentru dame!!!

De genre cel mai fin, în Velour, Pluche, Ca-
tifea, și Pâsla de mătase, cu prețuri miracu-
loase de ieftine la

M. LOTT Chic vienes
BRAȘOV, Strada Porții 32.

Ocaziune mare de Crăciun în Warenhaus

Târgul grâului Nr. 9. Partere. Etajul I.

Madras perdele :
in 3 părți, in toate
colorile . Cor. 11'—
Tăll perdele in
3 părți . . Cor. 12'—
Tăll bones fa-
mes, bucata Cor. 7'—
Brise-Bises . Cor. —80
ditto din Tăll Cor. —90
mai fine . . Cor. 1'50

Toți articolli se vând cu preț foarte scăzut.
Cu deosebire sunt de relevat:
Covoare mari.
Covoare înaintea patului și covoare
de părete.
Linoleum tivit și cu metru.
Perdele, asortiment mare.
Bonnes fames și Brise Bises.
Garnituri de pat, Covoare otomane.
Coperte de voiaj.
Pânzături de in.
Albituri de dame și de bărbați,

Cov. otomane Cor. 15'—
Coperte de voiaj „ 12'—
Covoare ina. pat. „ 2'—
Covoare de părete „ 3'50
Covoare de plüsch:
200×300, 225×325
250×350, 300×400 m.
cu preț extraordinar
de ieftin.

ELITE-PROIECTOGRAF
EUROPA

Își reincepe reprezentațiunile cu ziua de **Duminecă 23**
Dec. st. n. în sala otelului Europa oferind p. t. public
o serie nouă de programe instructive, variate și senza-
ționale.

Deocamdată vor avea loc reprezentațiuni **Dumineca, Lu-**
nea și sărbătorile.

Intrarea: locul I. 1 cor.
locul II. 60 fileri
locul III. 30 fileri 1-2

ED. G. DIK

TINICHIGIU ȘI INSTALTEAU R.

BRAȘOV, TÎRGUL CAILOR 20

Recomandă On. proprietari de casă, clovete
patentate, care nu îngheață și se spală cu apă.

S'a probat în trei ani foarte as-
pre și s'a constatat că nu
poate îngheța.

Deși pentru a se putea instala
nu se pretind spese mari, nici
vre un local deosebit.

Recunoscut de medici specialitatea de

Corsete franțuzești, apărătoare de sto-
mah, cingătoare, bretele ortopedice
(Gradhalter) etc. după măsură, se confecțio-
naază cu prețuri scăzute de

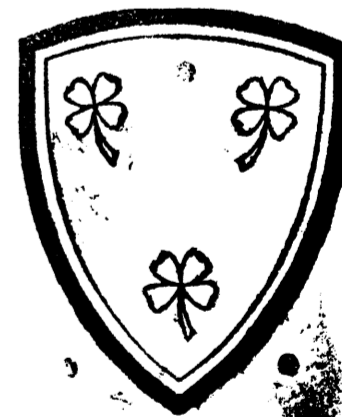
Mme B. Rappaport

Brașov, Strada porții Nr. 59. (vis-à-vis cu
Hotel Coroana.

Reparaturi se fac cu prețuri foarte ieftine.

**Cadouri practice de Cră-
ciun. Garnituri complete
pentru copii.**

Sweater, pau-
taloni, veste,
căciulițe, mă-
nuși netede și
pâroase, mai-
departe:
Jachete pentru
dame, fuste, că-
mași, tot soiul
de ciorapi, Ar-
ticole de sport,
Veste pentru
bărbați, etc. In-
crute foarte bine și solide cu prețuri ieftine reco-
mandă.

Fabrica de împletituri și tricotaj în
Brașov

I. Teutsch & Cie,

Depozit propriu, Strada Lungă Nr. 20
1-4

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“,

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunare.

Administr. „Gazetei Transilvaniei“.

Reisz Miksa, Fabrică de mobile

Békéscsaba, Nagyvárad, Brașov, Strada Vamei 32.

Telefon .513

Mobile de calitate superioară de tâmplărie și tapetate. — Cu prețuri convenabile pe lângă garanție.
Aranjament complet de locuințe. Planuri industriale artistice. Contoar de desemn. **Planuri gratuite.**